

Ens salva d'alguna cosa, l'amor?

Hi ha instants en què no saps si caus o voles, els fantasmes del passat tornen i tot el que semblava segur trontolla

Tothom té (almenys) un titular a cinc columnes que li pot ensorrar la vida

Miro *Justícia* al Teatre Nacional i penso en la frase que repetia Xavier Bosch durant la promoció d'una novel·la seva inspirada en un diari que ell va dirigir i on jo treballava. La novel·la es deia, es diu, *Se sabrà tot*: una amenaça afortunada que va derivar en tòpic periodístic, en sentència de tertulià de guàrdia. La frase que em retorna ara, com un dard llançat contra la sala de butaques: "Tothom té un titular a cinc columnes que li pot ensorrar la vida". Era sentir-la o llegir-la i, en un acte reflex, tothom es posava a repassar la pròpia biografia, perquè ai. Digueu-me ingènua i l'encertareu: vull creure que no són gaires els qui en sortirien tan mal parats com el jutge Samuel Gallart, el protagonista de *Justícia*, l'obra de Guillem Clua que es representa al TNC i que aireja les misèries amagades d'un prohoms d'aquest país petit. Una obra –publicada en paper per Arola Editors amb epíleg de Sebastià Portell– sobre les identitats personals i col·lectives, sobre els fantasmes i les pors que tots portem dintre, sobre les vides que podríem viure si goséssim sortir d'un o altre armari. Perquè sempre n'hi ha, de portes que costen d'obrir.

Miro *Justícia* al Teatre Nacional i penso en què pensarà segons qui si va a veure l'obra i escolta, en boca de Josep Maria Pou, frases com aquestes: "Vaig mirar a una altra banda mentre ells s'omplien les butxaques! Pel bé del país, sempre pel bé del país... El país anava canviant, això sí. De vegades era Catalunya. De vegades, Espanya. El nostre

GUILLEM CLUA

JAVIER BARBANCHO

patriotisme era mal·leable segons els pactes que convinguessin més. Sempre ha estat així". El pujolisme hi queda retratat, així com certes actituds actuals: "Ja n'hi ha prou d'actes simbòlics, promeses incomplertes i queixes hiperventilades al Twitter. No canviarem res amb banderetes i consignes que només serveixen per convèncer els nostres", diu el Sammy, que aspira a fer carrera política com el seu avi. I afegeix: "Hem de deixar de barallar-nos entre nosaltres per quatre cadires. Hem de tornar a la unitat. Ha arribat l'hora de la política de veritat, de les noves aliances, encara que no ens agradin, encara que ens facin fàstic". El consell que li dona l'avi és impagable: li recomana que quan redacti un discurs utilitzi sovint paraules com *pàtria, llibertat, futur*. "Paraules importants", apunta el net. "Paraules buides", el corregeix Samuel Gallart.

El moment precís en què la vida et mira als ulls i et posa a lloc

Miro *Justícia* al Teatre Nacional i penso, m'hi fan pensar perquè el text s'hi refereix una i altra vegada, en el moment precís. El moment precís a partir del qual s'ha d'explicar la vida d'una persona. L'instant únic entre milions d'altres instants que ho resumeix tot. El moment revelador, gairebé diví. El segon exacte en què la vida et mira de fit a fit i et diu "això és el que ets". El moment en què algú et diu t'estimo i et venç el pànic i calles i calles i calles i acabes fugint comes ajudeu-me en lloc d'haver dit jo també, això és així. El moment que canviaries amb els ulls tancats si poguessis tornar enrere i ser menys covard. Perquè l'amor potser t'hauria salvat, perquè vivim un cop i prou i perquè el penediment pesa com un mort.

Miro *Justícia* al Teatre Nacional i em pregunto si és cert que l'amor té un poder salvador. "Només l'amor ens salva, no ho oblidis mai", diu la mare de Samuel Gallart al seu fill, encara un nen, abans de fer-se fonedissa. Aquelles últimes paraules maternes ressonen dins del cap d'en Samuel anys després, quan sembla que decideix salvar-se i apostar per l'home que estima però resulta que ja és massa tard. "*Olvidate de esa absurda idea romántica* –diu la Yolanda a la Julia–. *El amor no te salva de nada*". També és la Yolanda qui pronuncia una de les frases més concloents de l'obra: "*Al final la vida consiste en encontrar la mejor manera de sobrevivir a nuestras contradicciones. Piensa en eso antes de señalar a los demás*". ❖